

23 mei 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

wijlen **[naam]**,
data geboorte en overlijden onbekend,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven verbonden aan de Congregatie van Broeders
Franciscanen Bleijerheide.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 4 maart 2013. Op 1 oktober 2012 is bij de griffie een brief ingekomen van mr. J.J.M. Goltstein, advocaat te Kerkrade, waarin hij namens de Ordensgemeenschap der Armen-Brüder des heiligen Franziskus mededeelt dat deze orde in het vervolg geen reactie meer zal geven op klachten gericht tegen broeders die werkzaam zijn geweest op [internaat]. Deze orde is niet de rechtsopvolger van de congregatie Broeders Franciscanen Bleijerheide en het geven van een reactie heeft in het verleden geleid tot onterechte verwachtingen.

Op 18 april 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote, mevrouw [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. T.W.H.M. Weller. Namens aangeklaagde is niemand verschenen, nu de Congregatie van Broeders Franciscanen Bleijerheide geen kerkelijk verantwoordelijke meer heeft.

2. De klacht

2.1. Op elfjarige leeftijd ging klager naar het [internaat] te [plaats]. In eerste instantie vond klager het leuk op het internaat. Klager had veel vriendjes en kon veel sporten.

Na een aantal maanden werd klager 's nachts wakker gemaakt door aangeklaagde. Aangeklaagde was surveillant op de slaapzaal. Aangeklaagde nam klager mee met de

mededeling dat klager moest gaan plassen om te voorkomen dat hij 's nachts in bed zou plassen. Klager ging met aangeklaagde mee, maar begreep niet waarom hij mee moest. Hij was immers geen bedplasser en was eerder ook nooit 's nachts uit bed gehaald.

Klager ging naar het toilet om te plassen. Aangeklaagde ging achter klager staan en drukte zijn lichaam tegen het lichaam van klager. Ook legde hij zijn handen op de schouders van klager en keek over de schouders van klager toe hoe klager stond te plassen. Daarna werd klager door aangeklaagde terug naar bed gebracht. Dit gebeurde ongeveer tien keer in het eerste half jaar dat klager op het internaat verbleef.

Op een gegeven moment verkrampte klager zodanig dat het hem niet meer lukte om in het bijzijn van aangeklaagde te plassen. Aangeklaagde pakte hierop het geslachtsdeel van klager vast en begon zijn voorhuid op en neer te bewegen. Hierdoor kreeg klager min of meer een erectie. Klager blokkeerde nog meer en kreeg een raar gevoel in zijn maag. Pas na een hele tijd in bed te hebben gelegen verdween dit gevoel bij klager. In de herinnering van klager is dit twee keer gebeurd.

2.2. Vanaf het begin van de nachtelijke bezoeken door aangeklaagde voelde klager angst dat hij 's nachts opgehaald zou worden. Klager werd onzeker en voelde zich niet langer veilig. Het gevoel van onveiligheid is klager nooit kwijtgeraakt.

Nog dagelijks ondervindt klager de negatieve gevolgen van hetgeen aangeklaagde hem heeft aangedaan. Zo is klager niet in staat een openbaar toilet te gebruiken. Klager is dan bang dat er iemand naast hem komt staan en hem zal vastpakken.

Klager heeft nooit over het misbruik durven spreken. Aan zijn vrouw heeft klager nooit een duidelijke verklaring kunnen geven waarom hij deuren steeds op slot doet en moeite heeft om gebruik te maken van een openbaar toilet.

Na een televisie-uitzending in 2010 over [internaat] heeft klager een lange brief geschreven waarin hij omschreef wat er met hem gebeurd is in het internaat. Deze brief heeft hij uiteindelijk aan zijn vrouw laten lezen. Over het gebeurde praten is nog steeds erg moeilijk voor klager.

2.3. Klager wenst erkenning voor hetgeen hem is aangedaan. Voorts verzoekt klager dat maatregelen worden genomen tegen aangeklaagde of de verantwoordelijken destijds. Enkel voor zover dit nog zinvol zou zijn. Door een gegronde verklaring van zijn klacht hoopt klager wat aan zelfrespect te hervinden.

Klager wenst een financiële vergoeding voor de door hem geleden schade te ontvangen.

3. De beoordeling

3.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

3.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

De Klachtencommissie is van oordeel dat de handelingen als omschreven onder 2.1 vallen onder het begrip seksueel misbruik als omschreven in de Procedure. Klager was niet bekend met bedplassen, maar werd toch 's nachts door aangeklaagde meegenomen naar het toilet om te plassen onder het mom dat hij anders in zijn bed zou plassen. Hier bestond geen enkele noodzaak toe. Aangeklaagde keek toe hoe klager stond te plassen en drukte zich daarbij met zijn lichaam tegen het lichaam van klager en pakte diens schouders vast. Uiteindelijk mondde dit uit in het vastpakken van de penis van klager en het heen-en-weer bewegen van zijn voorhuid. Hieruit volgt dat er sprake was van een opbouw van de handelingen die aangeklaagde bij klager verrichtte, welke handelingen niet ondergebracht kunnen worden in een normale taakuitoefening van een 'opvoedkundige'.

3.3. Er zijn ongeveer 51 jaren verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

Aangeklaagde heeft 10 keer achter klager gestaan en zijn handen op zijn schouders gelegd en toegekeken terwijl klager stond te plassen. Daarbij drukte hij zich met zijn lichaam tegen het lichaam van klager en pakte hij diens schouders vast. Twee maal heeft hij de penis van klager vast gepakt en zijn voorhuid heen-en-weer bewogen.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt de verklaring van klager onder meer ondersteund door diverse –reeds gegrond verklaarde– klachten jegens aangeklaagde wegens seksueel misbruik. In deze klachten, bij de Klachtencommissie bekend onder de nummers 2011T540, 2010T030, 2011T376(1) en 2011T529(1), wordt telkens geklaagd over het betasten van de geslachtsdelen van de betreffende klagers door aangeklaagde onder het mom van een liesbreukcontrole, bedplassen, of tijdens een surveillance op de slaapzaal.

3.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas elf jaar oud en aan de zorg van aangeklaagde toevertrouwd. Aangeklaagde heeft van deze situatie misbruik gemaakt.

3.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

3.6. Klager kan zich voor het verkrijgen van schadevergoeding met het onderhavige advies rechtstreeks tot de Compensatiecommissie wenden.

4. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 23 mei 2013 door mr. B.F. de Poorter, voorzitter, drs. J.L.H.H. Kunnen en dr. P.J.A. van Panhuis, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan klager verzonden.

Aangezien zich in dezen geen overste heeft gesteld als kerkelijke gezagsdrager, wordt dit advies niet uitgebracht aan een overste. Niettemin kan klager zich op grond van een besluit van de Bisschoppenconferentie en de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR) met dit advies zonder tussenkomst van een overste wenden tot de Compensatiecommissie.